

Gezamenlijk advies

VLAREM-treinen 2015

Voorontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu, wat betreft een aanpassing aan de evolutie van de techniek

Datum van goedkeuring Minaraad	3 september 2015
Datum van goedkeuring SALV	4 september 2015
Datum van goedkeuring SERV	7 september 2015
Volgnummer	2015 017
Coördinator + e-mailadres	Ir. Dirk Uyttendaele, dirk.uyttendaele@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Sandra Sliwa, sandra.sliwa@minaraad.be Francis Noyen, francis.noyen@minaraad.be

Inhoud

Procesbeschrijving.....	3
Dossierbeschrijving	4
Aanbevelingen	7
1 Algemene aanpak inclusief openbare kennisgeving ...	7
2 VLAREM-trein	8
2.1 Opmerkingen bij de clusters.....	8
2.1.1 <i>De doorvertaling van drie BBT-studies</i>	8
2.1.2 <i>De opname van de met de vorige VLAREM-trein niet weerhouden wijzigingsartikelen voor windturbines.....</i>	9
2.1.3 <i>Voorwaardenkader voor schutterijen</i>	11
2.1.4 <i>Voorwaardenkader voor de opslag van granen en groenvoerders bij mest(co)vergiftings-installaties</i>	11
2.1.5 <i>Lozing van huishoudelijk afvalwater tijdens grootschalige evenementen</i>	12
2.1.6 <i>Energieplanning en energieaudits.....</i>	12
2.2 Bespreking van afzonderlijke artikels	13
3 VLAREM-Zomertrein	14
3.1.1 <i>Geluid: het PIEK- en PIEK 2-project</i>	14
3.1.2 <i>Broeikasgasemissies (emissiejaarrapporten)</i>	15
3.1.3 <i>VOS-emissies:</i>	15
3.1.4 <i>Sectorale voorwaarden aangaande het beheer van buiten bedrijf gestelde installaties</i>	17
3.1.5 <i>Opslag afvalstoffen met ontplofbaar en ontvlambaar karakter.....</i>	17
3.1.6 <i>Verbranden in open lucht.....</i>	18
3.2 Bespreking van afzonderlijke artikels	20
3.2.1 <i>De verplichte vierjaarlijkse energie-audits voor niet- KMO's.....</i>	20
3.2.2 <i>Opheffing van verplichting tot project-MER of gemotiveerd ontheffingsverzoek.....</i>	21
Referentielijst	23

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	29 juni 2015	13 juli 2015
Naam adviesvrager + functie	Joke Schauvliege, Vlaams minister van omgeving, Natuur en Landbouw	
Rechtsgrond van de adviesvraag	DABM, Artikel 11.2.1. §2, 2°	
Adviestermijn	Dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag	
Samenwerking	Met SERV en SALV	
Overlegcommissie	WCMH + WCSG	
Vergaderingen: soort + datum	20 en 27 augustus en 1 september 2015	

De adviesvraag over de ontwerp VLAREM-trein werd ontvangen door Minaraad, SERV en SALV. Over de ontwerp VLAREM-zomertrein werden enkel Minaraad en SERV om advies gevraagd. De Raden beslisten om een gezamenlijk advies uit te brengen over de beide adviesvragen in één advies.

Er werd uitstel gevraagd en bekomen voor beide adviezen tot na de vakantie.

Dossierbeschrijving

[1] De adviesvraag over het voorontwerp van de VLAREM-trein bestond uit:

- De beslissingsfiche VR PV 2015/27 – punt 0024 van de vergadering van de Vlaamse Regering van vrijdag 26 juni 2015;
- De nota aan de leden van de Vlaamse Regering;
- Het voorontwerp van besluit;
- 12 Bijlagen bij het besluit;
- Het verslag aan de Vlaamse Regering;
- De nota van de Inspectie van Financiën van 27 mei 2015;
- Het begrotingsakkoord van 18 juni 2015.

Het voorontwerp van besluit bestond uit 256 artikels aangaande: Wijzigingen aan het VLAREM II (Hoofdstuk 1, art. 2 t.e.m. 138), wijzigingen van de bijlagen van VLAREM II (Hoofdstuk 2, art. 139 t.e.m. 153), wijzigingen van het stooktoestellenbesluit¹ (Hoofdstuk 3, art. 153 t.e.m. 165), wijzigingen van het Milieuhandhavingsbesluit² (Hoofdstuk 4, art. 166 t.e.m. 173), wijzigingen van het VLAREL (Hoofdstuk 5, art. 174 t.e.m. 242), wijziging van het VLAREMA (Hoofdstuk 6, art. 243), wijziging van de VLAREM-trein 2013³ (Hoofdstuk 7, art. 244).

[2] Ten einde een inzicht te krijgen in de belangrijkste wijzigingen die met deze VLAREM-trein beoogd werden, werd aan de Minister een overzicht gevraagd van de belangrijkste wijzigingen. Deze nota werd op 10 juli aan de adviesraden bezorgd en maakte een onderscheid tussen volgende clusters (die verwezen naar één of meerdere artikels in één of meerdere te wijzigen besluiten):

- Belangrijkste wijzigingen van het VLAREM:
 - De doorvertaling van drie BBT-studies in VLAREM
 - De omzetting van de RL 2014/99 inzake fase II-benzinedamptertugwinning
 - De opname van de met de vorige VLAREM-trein niet weerhouden wijzigingsartikelen voor windturbines

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater.

² Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

³ Besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu, wat betreft een aanpassing aan de evolutie van de techniek en aan de CLP-verordening.

- De opname van een specifieke vraag van een bedrijf dat cement produceert
- Voorwaardenkader voor schutterijen
- Voorwaardenkader voor de opslag van granen en groenvoeders bij mest(co)vergistingsinstallaties
- De beheersing van niet-geleide stofemissies bij bouwwerken
- Lozing van huishoudelijk afvalwater tijdens grootschalige evenementen
- Herziene Vlaamse code van goede praktijk (CvGp) voor kwaliteitsborging van vast opgestelde emissiemeettoestellen (2014)
- Wijzigingen aan hoofdstuk 4.9 "Energieplanning en energieaudits"
- Toevoegen van een versoepeling aan de verplichte toepassing van de opties waarvan de baten hoger zijn dan de kosten
- Lex specialis
- Aanpassen van voorwaarden voor monostortplaatsen voor baggerspecie
- Voorwaarden houders met oranje label
- Aanpassen van voorwaarden voor muziekactiviteiten en schouwspelzalen
- Invoeren van geldigheidstermijn van vijf jaar oor attesten van prototypegoedkeuring
- Wijzigingen door conformering met verordening (EU) nr. 517/2014 inzake gefluoreerde broeikasgassen (F-BKG)
- Aanpassingen op vraag van de afdeling Milieu-Inspectie teneinde praktische belemmeringen weg te ruimen
- Het rechtzetten van errata en verlopen overgangstermijnen
- Belangrijkste wijziging van het VLAREL: integratie van 13 erkenningen met betrekking tot gefluoreerde broeikasgassen en ozonlaagafbrekende stoffen uit 5 Besluiten van de Vlaamse Regering en afstemming met verordening (EU) nr. 517/2014 inzake gefluoreerde broeikasgassen.

[3] De adviesvraag over het voorontwerp van de VLAREM-zomertrein bestond uit:

- De beslissingsfiche VR PV 2015/29 – punt 0045 van de vergadering van de Vlaamse Regering van vrijdag 10 juli 2015;
- De nota aan de leden van de Vlaamse Regering;
- Het voorontwerp van besluit;
- 5 Bijlagen bij het besluit;
- Het verslag aan de Vlaamse Regering;
- Het begrotingsakkoord van 7 juli 2015.

Het voorontwerp van besluit bestond uit 55 artikels aangaande: Wijzigingen aan het VLAREM II (Hoofdstuk 1, art. 1 t.e.m. 35), wijzigingen van de bijlagen van VLAREM II (Hoofdstuk 2, art. 36 t.e.m. 43), wijzigingen van het project-m.e.r.-besluit⁴ (Hoofdstuk 3, art. 44 t.e.m. 46), wijzigingen van het Milieuhandhavingsbesluit⁵ (Hoofdstuk 4, art. 47), wijzigingen van het VLAREL (Hoofdstuk 5, art. 48 t.e.m. 52), wijziging van het besluit verhandelbare emissierechten⁶ (Hoofdstuk 6, art. 53).

[4] Omtrent dit voorontwerp werd door het secretariaat van de Minaraad een opdeling in clusters gemaakt:

- Geluid: het PIEK- en PIEK 2-project
- Broeikasgasemissies
- Milieudeskundigen, milieucoördinatoren e.d.
- BBT
- VOS-emissies
- Grondwater
- Sectorale voorwaarden / buiten bedrijf gestelde installaties
- Afvalstoffen / Verbranden in open lucht
- Sectorale lozingsvoorwaarden
- Particuliere stookolietanks

[5] De Raden stellen vast dat de voorontwerpen van VLAREM-treinen geen specifieke algemene doelstellingen vooropstellen maar wel gericht zijn op specifieke bijstellingen van de diverse besluiten. Derhalve is het niet nodig om te adviseren over (vermoede) algemene doelstellingen.

Daarom hebben de Raden hun advies in eerste instantie gericht op de afgebakende clusters van wijzigingen. Enkel de clusters waarover de Raden een opmerking hebben, zijn opgenomen in het advies.

Naast de artikels die deel uitmaken van een cluster waren er evenwel ook nog artikels die niet door één of andere cluster gevat waren. Deze werden afzonderlijk op dezelfde wijze behandeld.

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage.

⁵ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 2012 inzake verhandelbare emissierechten voor broeikasgassen voor vaste installaties, luchtvaartactiviteiten en de inzet van flexibele mechanismen.

Aanbevelingen

1 Algemene aanpak inclusief openbare kennisgeving

- [6] De Raden vinden het een goed principe om een aantal technische wijzigingen te bundelen tot een pakket van wijzigingen en die vervolgens op gezette tijden in procedure te brengen.
- [7] Voorafgaand aan de adviesprocedure bij de adviesraden heeft de Vlaamse Regering over de VLAREM-treinen 2015 een openbare kennisgeving en raadpleging georganiseerd. Via de website van LNE werden de ontwerpbesluiten VLAREM-treinen 2015 en de toelichting beschikbaar gesteld voor het brede publiek met de mogelijkheid om erop te reageren van *2 februari* 2015 tot uiterlijk 23 februari 2015 voor de VLAREM-trein en van ... tot 14 juni 2015 voor de VLAREM-Zomertrein. De Afdeling Milieuvergunningen bezorgde de betrokkenen een antwoord en bundelde de opmerkingen en antwoorden per betrokkene in verslagen.
- [8] De Raden appreciëren dat het brede publiek en de overige doelgroepen, zoals de bedrijfssectoren en milieuverenigingen, de mogelijkheid kregen om input te geven vooraleer de Vlaamse Regering de VLAREM-trein 2015 voor advies voorlegde. De Raden stellen vast dat de oorspronkelijke teksten op verschillende plaatsen werden bijgesteld. Dit illustreert dat de consultatie geen leeg begrip is, maar dat er wel degelijk rekening gehouden wordt met de ontvangen input.
- [9] Omdat sommige input van vertrouwelijke aard is (bedrijfsnaam, bedrijfs-specifieke cijfers, investeringscijfer, productievolume, ...) werden de opmerkingen en antwoorden, in tegenstelling tot de VLAREM-trein 2013, niet in één verslag gebundeld en openbaar gemaakt. Dat is begrijpelijk. Maar de Raden vragen wel dat in de toekomst een algemeen eindverslag van de consultatie aangaande de VLAREM-trein wordt opgemaakt, waarin de voorgestelde wijzigingen aan het ontwerp transparant worden gepresenteerd en onderbouwd.

2 VLAREM-trein

2.1 Opmerkingen bij de clusters

2.1.1 De doorvertaling van drie BBT-studies

[10] De sectorale lozingsvoorwaarden voor bedrijfsafvalwater (VLAREM II, Bijlage 5.3.2) in oppervlaktewater en in de riolering wordt gewijzigd voor (art. 143):

- “22.Lak, verf, drukinkten en pigmenten (productie van) (inrichtingen, vermeld in de rubriek 4.1 van de indelingslijst)”.
- “16. Grafische industrie (inrichtingen, vermeld in rubriek 11.1, 11.2 en 11.3 van de indelingslijst)”

De wijzigingen zijn gebaseerd op BBT-studies⁷. In vergelijking met de huidige normen valt het vooral op dat bepaalde sectorale normen niet langer ingevuld zijn en dat er bijgevolg geen sectorale normen meer zijn (vanaf 1 september 2018). Dat wordt bij de adviesvraag niet verder toegelicht. De BBT-studies verduidelijken dit wel: *“Op basis van een beperkte dataset kan er geen uitspraak gedaan worden welke waarde op basis van BBT haalbaar is. Het al of niet behouden van niet op BBT gebaseerde normen is een beleidskeuze. In afwachting van een haalbare en realistische sectorale norm kan de lozing van deze parameters geregeld worden via de bijzondere milieuvergunningvoorwaarden.”* (BBT-studie grafische sector, p.155/184 en met quasi identieke bewoordingen in de BBT-studie verf-, lak-, vernis-, drukinkt- en lijmproductie, p.143, 144/179). Beide BBT-studies bevelen onder *“Aanbevelingen voor verbetering van huidige kennis”* verder onderzoek aan om haalbare en realistische normen voor die parameters op te stellen. Deze bedenkingen, nuanceringen en aanbevelingen zijn niet opgenomen in het verslag aan de Vlaamse Regering.

De Raden vragen zich af wat de impact zal zijn van het ontbreken van sectorale normen en het alternatief van bijzondere milieuvergunningvoorwaarden voor de aanvrager van een milieuvergunning en voor het milieu. Derhalve stellen de Raden voor om werk te maken van het onderzoek naar de opportuniteit en naar de vastlegging van haalbare en realistische sectorale normen onder toepassing van de nieuwe afdeling 2.8.2. Beleidstaken

⁷ Verachtert E., Vanassche S., Huybrechts D., Beste Beschikbare Technieken voor verf-, lak-, vernis-, drukinkt- en lijmproductie, VITO in opdracht van het Vlaams Gewest, april 2014
http://emis.vito.be/sites/emis.vito.be/files/pages/1142/2014/BBT_verf.pdf

Smets T., Huybrechts D. & Vanassche S., Beste Beschikbare Technieken (BBT) voor de grafische sector, VITO in opdracht van het Vlaams Gewest, juni 2013
http://emis.vito.be/sites/emis.vito.be/files/pages/1142/2013/vito_BBT_grafisch_DEF_BK_EMIS.pdf

met betrekking tot de opmaak van Vlaamse BBT-studies, die via de VLAREM-Zomertrein (art. 4) wordt ingevoerd.

2.1.2 De opname van de met de vorige VLAREM-trein niet weerhouden wijzigingsartikelen voor windturbines

- [11] De verschillende aanpassingen impliceren een versoepeling van de normen voor windturbines aangaande het geluid en de slagschaduw die ze veroorzaken binnen de omschrijving van de ruimtelijke bestemming industriezone.

De Raden stemmen in met de algemene teneur van de voorgestelde wijziging maar formuleren wel nog een aantal concrete bedenkingen.

- [12] De norm voor slagschaduw was heel vroeger 30 uur per jaar, zonder dagnorm. Inmiddels stelt art. 5.20.6.2.3 van het huidige VLAREM de norm op 8 uur per jaar en 30 minuten per dag, tenzij anders vermeld in de milieuvergunning. In art. 64 van de VLAREM-trein wordt in industriegebied een norm 30 u/j en 30 min/d voor slagschaduwgevoelige objecten voorgesteld, met uitzondering van woningen. Voor relevante slagschaduwgevoelige objecten in alle andere gebieden, en voor woningen in industriegebied, blijven de huidige normen gelden. De dagnorm werd onder meer behouden op 30 min/d omwille van een advies van de Hoge Gezondheidsraad⁸.

De verhoging tot 30 u/j en het behoud van de beperking tot 30 min/d leiden er toe dat de impact op de elektriciteitsproductie uit windenergie wellicht beperkt zal zijn. De Raden vragen zich dan ook af wat het gezondheidseffect zou zijn van een soepeler dagnorm voor de werknemers en bewoners van de industriegebieden en welk effect een soepeler norm zou hebben voor de elektriciteitsproductie uit windenergie. Derhalve stellen zij voor dat een passend onderzoek zou opgezet worden om een haalbare en optimale dagnorm te bepalen.

- [13] Omtrent hetzelfde artikel stellen de Raden voor om in industriegebied ook voor woningen die verbonden zijn aan industrie (bv. conciërgewoningen) de norm van 30 u/j i.p.v. 8 u/j toe te staan. De Raden wijzen er op dat voor andere vormen van hinder (bv. geurhinder) ook geen bijzondere voorwaarden worden opgelegd m.b.t. dergelijke woningen.

- [14] Met de formulering van art. 65 over het specifieke geluid in open lucht wordt art. 5.20.6.4.2., 1° lid gewijzigd. Door de voorgestelde formulering

⁸ Hoge Gezondheidsraad, Public health effects of siting and operating onshore wind turbines, 3 april 2013, http://www.health.belgium.be/internet2Prd/groups/public/@public/@shc/documents/ie2divers/19085692_nl.pdf

'dichtstbijzijnde bewoonde gebouw vreemd aan de inrichting of het dichtstbijzijnde woongebied of woonuitbreidingsgebied' kunnen woningen die – buiten woongebieden en woonuitbreidingsgebieden - gebouwd worden tijdens de exploitatieperiode aanleiding geven tot extra voorwaarden voor de uitbating van de windturbines. Voor de Raden is het zeker ongewenst dat dit zou gelden voor nieuwe woningen in industriegebied.

De Raden vragen ook te onderzoeken of nieuwbouw buiten de woongebieden en woonuitbreidingsgebieden kan uitgesloten worden van de norm, gezien bij nieuwbouw tot op zekere hoogte rekening kan gehouden worden met de bescherming tegen de verwachte geluidshinder. Hieronder ligt een fundamentele discussie over het aanvaardbare hinderniveau in relatie met de planologische bestemming. Met andere woorden in welke mate heeft het planologisch regime voorrang op het feitelijke gebruik in het kader van de milieubescherming. Dit debat moet, bijvoorbeeld in het kader van de omgevingsplannen, gevoerd worden vooraleer uitzonderingen op de algemene regel kunnen worden toegestaan.

- [15] De Raden suggereren ook om een evaluatie te overwegen aan art. 5.20.6.4.2., 2° lid: *"Als men gebruik wil maken van het achtergrondgeluid om een hogere norm te bekomen, geldt dat de afstand van de windturbines tot de woningen, meer dan drie maal de rotordiameter moet bedragen."* Hiermee wordt het geluidsaspect gekoppeld aan een vaste afstand.

Er is een tendens dat steeds meer types windturbines met grotere rotordiameter gebouwd worden. Deze grotere rotordiameter hangt niet evenredig samen met een toename van geluid of andere hinderaspecten. Met deze bijkomende wijziging verhoogt wel de minimale afstand tot woningen, en wordt het moeilijk om windturbines te plaatsen in omgevingen waar reeds een hoog achtergrondgeluid is, wat net de bedoeling is.

Aansluitend stellen de Raden voor de bestaande afstandsregel (drie maal de rotordiameter) te evalueren, bijvoorbeeld in functie van de impact van de nieuwste technologie op de geluidshinder.

- [16] Omtrent de meetmethodiek voor geluid stelt art. 5.20.6.4.1.: *"De erkende deskundige richt zich naar de meetvoorschriften van de minister bevoegd voor leefmilieu."* In het TWOL-programma 2015 is project OL201400030 *"Opstellen van eenduidige meetvoorschriften met betrekking tot het bepalen van het oorspronkelijk omgevingsgeluid en het specifieke geluid bij windturbines"* opgenomen. Desondanks zal het toch nog enige tijd vereisen om over de nieuwe richtlijnen te beschikken. De Raden stellen derhalve voor om een beschikbaar voorstel van de sector, uitgewerkt in samenwerking met de geluidsexperten, in overweging te nemen in afwachting van de nieuwe richtlijnen.

2.1.3 Voorwaardenkader voor schutterijen

- [17] Het buksschieten is een folkloristische activiteit die vooral in Limburg van toepassing is. De voorgestelde wijziging betreft een zeer lokaal gebeuren waarbij geluid en trillingen en bodemverontreiniging (door afgeschoten kogels) aan bod komen. Art. 77 voegt een nieuwe subafdeling 5.32.8.3. 'Traditioneel buksschieten' in. In de toekomst gelden de voorschriften van art. 5.32.8.3.5 en niet langer de algemene voorschriften van art. 5.32.7.2.7.
- [18] De toevoeging van de subafdeling 5.32.8.3 lijkt op verschillende punten de doelstelling van het VLAREM te buiten te gaan. Het gaat niet altijd om milieuregels. Een aantal voorschriften zou dus beter geregeld worden door een politiereglement of zelfs door een huishoudelijk reglement. Voorbeelden zijn: de hark is uit hout vervaardigd, de hoogte en de breedte van de hark, voorschrift voor de toeschouwers en de schutters die niet aan de beurt zijn, de verwijzing naar het HLTS (handreiking Limburgs traditioneel schieten), buiten het bereik van onbevoegden, het kogelgewicht, type "rookzwak", geen personen achter de schietboom, geen alcoholische dranken, definitieve uitsluiting van de schietingen.

De Raden stellen derhalve voor om de hele cluster m.b.t. het buksschieten te evalueren op relevantie voor het VLAREM en de overige gedeelten niet te weerhouden.

2.1.4 Voorwaardenkader voor de opslag van granen en groenvoeders bij mest(co)vergistings-installaties

- [19] Art. 89 voegt een nieuwe afdeling 5.45.7 'Opslagplaatsen voor granen en groenvoeders in het kader van mest(co)vergistingsinstallaties' toe. Om te vermijden dat silosappen van de opslag van granen en groenvoeders bij mest(co)vergistingsinstallaties, bodem en oppervlaktewater verontreinigen, wordt de opslag uitgerust met een vloeistofdichte vloer (kuilplaat). De sappen moeten worden opgevangen en uitgereden op het land of verwijderd op een gelijkwaardige wijze. De kuilplaat wordt zo geplaatst dat ze afvloeit in een richting die niet georiënteerd is naar oppervlaktewater. Die sectorale voorwaarden gelden voor installaties vergund na 1 september 2015. Doeltreffende maatregelen om de vervuiling van het hemelwater dat afvloeit van de kuilplaat te beperken, gaan onmiddellijk in.
- [20] De Raden stemmen zowel in met het principe als met de uitwerking van deze aanvulling.

De Raden leggen bij deze cluster zelf het verband met de legistische formulering van gelijkaardige voorwaarden onder opslagplaatsen voor dierlijke mest buiten de stal (art. 5.9.2.2., gevat door art. 43) en afvalwater van de veeteelt (art. 5.9.8.5, gevat door art. 45). Omwille van de transparantie en

duidelijkheid, en zonder aan de inhoud te raken, zouden de verwoordingen best afgestemd worden met de formulering van art. 89 als leidraad.

2.1.5 Lozing van huishoudelijk afvalwater tijdens grootschalige evenementen

- [21] Door de bijstelling van art. 4.2.8.1.1. §4 (art. 7) en art. 6.2.2.3.1. §2 (art. 132), en de aanvulling van subafdeling 4.2.8.2 (art. 8) en art. 6.2.2.2.1. §3 (art. 131) wordt de verontreiniging van oppervlaktewater door tijdelijke maar geconcentreerde lozingen van huishoudelijk afvalwater van grootschalige evenementen voorkomen. Daarmee wordt de verplichting van een IBA opgelegd vanaf 10 tijdelijke sanitaire installaties (art. 7 en 132) of moet een akkoord van de exploitant van de RWZI (art. 8) worden verkregen. Via art. 131 wordt verduidelijkt dat de toelating van de exploitant van de rioolwaterzuiveringsinstallatie moet verkregen worden vanaf een lozing van 20 m³/dag en dat zij bijkomende voorwaarden kan bevatten.
- [22] De Raden stemmen in met de voorgestelde wijzigingen. Ze vragen zich evenwel af of het begrip "*tijdelijke sanitaire instelling*" gedefinieerd of degelijk omschreven is.

2.1.6 Energieplanning en energieaudits

- [23] Art. 16 van het ontwerpbesluit wijzigt art. 4.9.1.2. §2 van VLAREM. Het huidige artikel bepaalt dat de exploitant binnen een termijn van drie jaar, na de conformverklaring van het energieplan, alle maatregelen uitvoert met een interne rentevoet van minstens 15 %⁹. Op gemotiveerd verzoek bij het Vlaams Energieagentschap kan de termijn verlengd worden indien er gegronde economische redenen zijn dat de voormelde termijn niet kan gehaald worden. Deze uitzondering is gekend als economische pardonabiliteit. De huidige bepaling van economische pardonabiliteit wordt aangevuld, zodat er naast een verlenging van de uitvoeringstermijn tevens een vrijstelling verleend kan worden indien de exploitant aan de hand van berekeningen van de interne rentevoet aantoont dat het uitvoeren van deze maatregelen niet (langer) rendabel is.
- [24] De voorgestelde wijziging is geïnspireerd door een gelijkaardige regeling in de Energiebeleidsovereenkomst¹⁰ (EBO). De EBO vereist dat potentieel rendabele maatregelen, die na herrekening een IRR na belastingen berei-

⁹ Als vermeld in artikel 6.5.4, §1, 7° van het Energiebesluit.

¹⁰ De energiebeleidsovereenkomsten voor VER-bedrijven en niet VER-bedrijven werden goedgekeurd op 4 april 2014, treden in werking op 1 januari 2015 en eindigen op 31 december 2020. Deze energiebeleidsovereenkomsten zijn erop gericht dat zoveel mogelijk industriële eindverbruikers van energie vooraanstaand worden en blijven op gebied van energie-efficiëntie.

ken van 14% of hoger (VER-bedrijven) of 12,5% of hoger (niet VER-bedrijven), als rendabele maatregel ingepland en geïmplementeerd wordt. Rendabele maatregelen mogen met een jaar worden uitgesteld of zelfs worden geannuleerd indien er sprake is van economische pardonnabiliteit. Deze pardonnabiliteit, nader uitgewerkt in bijlage 5 van de EBO, kan o.a. worden ingeroepen als ondernemingen investeringen voor energie-efficiëntie niet kunnen uitvoeren aan 'markconforme' interestvoeten (kost lager dan OLO op 10 jaar +4,4%) of als ze grootschalige investeringen in nieuwe installaties, of nieuwbouw plannen.

- [25] In een eerder advies van de Minaraad over de Energiebeleidsovereenkomsten¹¹ werd o.a. dieper ingegaan op de economische pardonnabiliteit. In het advies uitte de Minaraad zijn vrees dat hiermee de poort wordt open gezet wordt voor misbruik of ontwijkgedrag. VOKA, UNIZO en Boerenbond namen in dit eerder advies een afzonderlijk standpunt in, waarbij zij een positieve appreciatie van de EBO's gaven. De standpunten over economische pardonnabiliteit opgenomen in dat eerder advies worden herbevestigd door de partners.
- [26] De Minaraad, de SERV en de SALV stellen vast dat VLAREM, in tegenstelling tot de EBO, noch voor uitstel noch voor vrijstelling een afwegingskader bevat of verwijst naar een bestaand kader om de economische pardonnabiliteit af te toetsen. De Raden vragen een duidelijk afwegingskader voorop te stellen waarbij zeker voor het volledig vrijstellen van de uitvoering van maatregelen, zeer doordacht te werk gegaan wordt, met het oog op een transparante uitvoering van het beleidskader op vlak van energie-efficiëntie.

2.2 Bespreking van afzonderlijke artikels

- [27] Momenteel geldt voor geloosde afgassen een referentiezuurstofgehalte van 18% indien naverbranding gebruikt wordt als afgasreinigingstechniek (art. 4.4.3.3 §3 van VLAREM), tenzij dit anders vermeld wordt in de milieuvergunning. Art. 10 van het ontwerpbesluit vervangt artikel 4.4.3.3 §3. Het voorstel is om voor niet-regeneratieve of niet-recuperatieve naverbranding (als afgasreinigingstechniek) een referentiezuurstofgehalte van 18 % op te leggen, tenzij anders vermeld in de milieuvergunning. De omrekening van de emissiewaarden naar voormeld referentiezuurstofgehalte gebeurt enkel als het gemeten zuurstofgehalte hoger is dan het referentiezuurstofgehalte.

¹¹ Advies van 22 november 2012 over de Energiebeleidsovereenkomsten met de energie-intensieve industrie in Vlaanderen 2013-2020.

- [28] Volgens het verslag aan de Vlaamse Regering is het werkelijk gemeten zuurstofpercentages bij recuperatieve of regeneratieve thermische oxidatie meestal hoger dan 18%, zonder dat het hier een moedwillige verdunning van de emissie zou betreffen. Voor niet-regeneratieve en niet-recuperatieve naverbranders ligt het effectief zuurstofpercentage in de afgassen veel lager dan 18. Volgens het verslag is het in deze gevallen niet realistisch dat omgerekend zou worden naar een referentiezuurstofgehalte van 18%. Ook TA-Luft laat dat niet toe.
- [29] De Minaraad, de SERV en de SALV stellen vast dat het voorstel leidt tot een aanzienlijke verscherping van de norm in het geval het actuele zuurstofgehalte lager is dan het referentiezuurstofgehalte. Vanuit het bedrijfsleven zijn er signalen dat meerdere bedrijven op korte termijn niet of moeilijk kunnen voldoen aan het nieuwe voorstel. De Raden menen dat een loutere verwijzing naar een buitenlandse norm om aan Vlaamse normstelling te voldoen, niet volstaat. De Raden vragen dat de norm en de berekeningswijze geëvalueerd worden. Indien het voorstel in het ontwerpbesluit toch weerhouden blijft, vragen de Raden om minstens een overgangstermijn te voorzien zodat de exploitanten de gelegenheid krijgen om hun installaties waar nodig aan te passen.
- [30] De omrekening naar het referentiezuurstofgehalte gebeurt enkel indien het gemeten zuurstofgehalte hoger ligt dan deze referentiewaarde. Dit betekent dat het omrekenen naar 18% enkel van toepassing is indien het tot een verstrenging leidt en niet tot een versoepeling. De vraag is of hier niet gewerkt wordt met 2 maten en 2 gewichten.
- [31] De Raden merken ook op dat er VLAREM geen (duidelijke) definitie bevat van "*recuperatieve naverbranding*". Dit zou in de praktijk kunnen leiden tot discussies. Het is ons onduidelijk of onder recuperatieve naverbranding enkel de voorverwarming van de te behandelen lucht wordt begrepen of ook nog de andere gevallen.

3 VLAREM-Zomertrein

3.1.1 Geluid: het PIEK- en PIEK 2-project

- [32] Voor supermarkten (NACE-code 47.11¹²), die ingedeeld zijn als hinderlijke inrichtingen en over een bedrijfseigen laad- en losplaats beschikken binnen de perceelgrenzen, wordt een nieuw kader van geluidsnormen ingevoerd om beleving in de dagrand (6-7 uur en 19-23 uur) mogelijk te maken.

¹² 47.11. Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen.

Het nieuwe normenkader gaat uit van een surplus op de reeds bestaande richtwaarden in VLAREM, vergelijkbaar met de geluidsnormen voor impulsachtige, incidentele, intermitterende en fluctuerende geluiden.

- [33] De Raden onderschrijven het concept en het uitgewerkte voorstel van de voorgestelde regulering voor beleving van supermarkten in de dagrand.

3.1.2 Broeikasgasemissies (emissiejaarrapporten)

- [34] Artikel 12 wijzigt artikel 4.10.1.5. van VLAREM II, dat de exploitant van een BKG-installatie verplicht om jaarlijks een emissiejaarrapport op te stellen. Huidig artikel 4.10.1.5., §2. bepaalt dat de exploitant ieder kalenderjaar uiterlijk op 14 maart een geverifieerd emissiejaarrapport moet indienen bij de afdeling lucht van het departement LNE. Hieraan worden twee zinnen toegevoegd waarin wordt verduidelijkt dat de emissies die de afdeling lucht doorgeeft aan de registeradministrateur de "geverifieerde emissies" zijn. Dit wil zeggen de emissies na controle door erkende verificateurs maar voor de controle door de afdeling zelf. Het verslag aan de Vlaamse Regering verduidelijkt dat de ingave van de geverifieerde emissies in het register in de meeste lidstaten door de verificateur zelf gebeurt. Huidig artikel 4.10.1.5., §3. bepaalt dat de afdeling lucht van het departement LNE het rapport voor 31 maart goedkeurt en het ter inzage legt. Deze paragraaf wordt vervangen door een paragraaf waarin wordt geduid dat de afdeling lucht de geverifieerde emissiejaarrapporten op een steekproefsgewijze manier controleert en de geverifieerde emissies uiterlijk 15 april goedkeurt.
- [35] De Raden vinden het logisch dat de afdeling lucht van LNE, in het kader van hun bevoegdheid, de geverifieerde emissiejaarrapporten steekproefsgewijs op conformiteit controleert. De Raden hebben echter geen aanwijzingen dat de huidige voorziene termijnen niet volstaan. De Raden vragen dan ook het verschuiven van de deadline voor het goedkeuren van de emissiejaarrapporten met twee weken, nl. van 31 maart naar 15 april beter gemotiveerd wordt.

3.1.3 VOS-emissies:

- [36] Art. 20 voegt een subafdeling 5.17.4.5 "Beheersing van de uitstoot van vluchtige organische stoffen (VOS) door lekverliezen in bovengrondse vaste houders" toe aan afdeling 5.17.4. Opslagtanks worden uit het toepassingsgebied van afdeling 4.4.6 gelicht. In plaats daarvan wordt een jaarlijkse controle door middel van de IR-camera verplicht.

Art. 5.17.4.5.1. stelt: "*Deze subafdeling is van toepassing op de opslagplaatsen, vermeld in rubriek 17 van de indelingslijst, als het bovengrondse*

vaste houders betreft die organische vloeibare producten bevatten met een dampdruk van meer dan 13,3 kPa bij een temperatuur van 35 °C.”.

- [37] De Raden merken op dat in art. 4.4.6. van de huidige VLAREM aangegeven is dat “de bepalingen van deze afdeling zijn niet van toepassing op de activiteiten van de inrichtingen, vermeld in rubriek 59 van de indelingslijst, noch op koelinstallaties vermeld in rubriek 16.3 van de indelingslijst.” Door deze bepaling niet te voorzien in artikel 5.17.4.5.1 wordt, zonder motivatie, een aanzienlijke verstrenging voor bovenstaande opslagactiviteiten (van rubriek 59 en rubriek 16.3) ingevoerd. Deze activiteiten zijn momenteel vrijgesteld van LDAR¹³ en zullen nu onder de nieuwe meetverplichting met IR-camera vallen. De Raden menen dat dit niet de bedoeling kan zijn.
- [38] De Raden vragen zich af of de impact van de maatregel voor tanks met een volume kleiner dan 500 m³ onderzocht werd. In dit kader is het misschien opportuun deze nieuwe methodologie (eerst) op de grotere tanks in te voeren. Met de opgedane kennis en ervaring kan binnen enkele jaren de noodzaak voor uitbreiding naar kleine tankjes met meer kennis van zaken worden geëvalueerd.
- [39] Art. 21 t.e.m. 24 van het voorstel wijzigen artikel 5.41.2. m.b.t. de sectorale voorwaarden voor het chemisch reinigen van textiel. Omwille van praktische problemen met de huidige regelgeving¹⁴ worden nieuwe maatregelen, gebaseerd op de Duitse wetgeving, voorgesteld voor droogkuis-machines die gebruik maken van tetrachlooretheen (PER) als reinigingsmiddel. Deze maatregelen omvatten o.a. bijkomende uitrustingen en een maximumconcentratie van tetrachlooretheen op het einde van de droogcyclus aan de uitgang van de trommel van maximaal 2.000 mg PER/Nm³.

De Raden stellen vast dat PER gecatalogeerd is als *probably carcinogenic to humans* (groep 2A)¹⁵, potentieel carcinogeen (H351)¹⁶, en giftig is voor in het water levende organismen met langdurige gevolgen (H411)¹⁷ en dat deze stof ook gebruikt wordt bij kleinschalige wasserijen in stedelijk gebied. De Raden ondersteunen dat het gebruik van PER genormeerd wordt op een wijze dat dit meet- en controleerbaar is. De Raden vragen wel dat het voorliggende voorstel uitvoeriger onderbouwd wordt zowel op vlak van gezondheids- als milieuaspecten. Een loutere verwijzing naar TA-luft vol-

¹³ Leak Detection and Repair.

¹⁴ Het is zo goed als onmogelijk om de persluchtmissies boven gelost textiel te meten en te voldoen aan de grenswaarde van 240 mg/m³, wat ook bevestigd wordt door de sector.

¹⁵ International Agency for Research on Cancer (IARC)

¹⁶ CLP-verordening (1272/2008)

¹⁷ CLP-verordening (1272/2008)

staat niet¹⁸. Daarnaast vragen de Raden zich af of, gezien recente evoluties in andere landen, het ook niet opportuun is om de BBT-studie uit 2009 te actualiseren op vlak van technieken, normen en meetmethodes.

3.1.4 Sectorale voorwaarden aangaande het beheer van buiten bedrijf gestelde installaties

- [40] Art. 5bis.15.5.2.11 aangaande de algemene voorwaarden voor standaardgarages en –carrosseriebedrijven (art. 26) en art. 5bis.19.8.2.11 aangaande de algemene voorwaarden voor standaardhoutbewerkingsbedrijven worden opgeheven. Beide artikels hebben betrekking op de bepaling dat de definitief buiten bedrijf gestelde installaties of onderdelen ervan, binnen de 36 maanden zo aangepast moeten zijn dat schade aan het milieu of hinder uitgesloten zijn. De wijziging wordt verder niet toegelicht.
- [41] De Raden vragen de motivering voor de voorgestelde schrapping.

3.1.5 Opslag afvalstoffen met ontplofbaar en ontvlambaar karakter

- [42] Art. 14 vervangt voor de brandvoorkoming en brandbestrijding het verbod om producten GHS02 op te slaan waar de temperatuur boven de 40°C kan stijgen van art. 5.2.1.9., §2 met betrekking tot de opslag van afvalstoffen met een ontvlambaar of ontplofbaar karakter, door een niet exhaustieve lijst van maatregelen voor de opslag van ontvlambare of ontplofbare afvalstoffen als vermeld in Verordening (EU) Nr. 1357/2014¹⁹. Dit wordt niet verder gemotiveerd. Dit artikel bevat geen ondergrens voor de hoeveelheid van de opgeslagen afvalstoffen met een ontvlambaar of ontplofbaar karakter.
- [43] Voor de opslag en behandeling van gevaarlijke afvalstoffen (niet elders vermeld) is art. 5.2.2.5.2. van VLAREM II van toepassing. Dat stelt dat: *“Voor gevaarlijke afvalstoffen gelden de voorwaarden van hoofdstuk 5.17²⁰ bovenop de volgende voorwaarden”*. De Raden stellen vast dat bedrijven

¹⁸ In gezamenlijke adviezen van Minaraad en SERV over de “VLAREM-‘Actualiseringstrein’ 2008” en “Vlaremrein 2013 niet-energie-gerelateerde zaken (met SALV) ”: “De Raden wijzen er evenwel op dat die norm in Duitsland gekoppeld is aan specifieke uitzonderingen en overgangstermijnen. Het concept van de Duitse milieuwetgeving is bovendien anders. Deze voorziet namelijk overleg tussen de vergunningverlenende overheid en het bedrijf om specifieke afwijkingen of overgangstermijnen toe te staan. TA Luft is een richtlijn/instrument voor de overheid om voorwaarden op te leggen aan inrichtingen terwijl VLAREM direct van toepassing is op de inrichtingen in kwestie en de overheid enkel nog strengere voorwaarden kan opleggen.”

¹⁹ Verordening (EU) Nr. 1357/2014 van de Commissie van 18 december 2014 ter vervanging van bijlage III bij Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen

²⁰ Hoofdstuk 5.17 Opslag van gevaarlijke producten

met een opslag vanaf 50 kg voor ontvlambare producten (rubriek 17.3.2.2) of vanaf 10 kg voor ontplofbare producten (rubriek 17.3.1) ingedeeld zijn in VLAREM I. Bijgevolg is de niet exhaustieve lijst van maatregelen ook van toepassing voor gevaarlijke afvalstoffen.

[44] Bij gebrek aan motivering in het verslag aan de Vlaamse Regering is het voor de Raden niet duidelijk waarom dit artikel voor gevaarlijke afvalstoffen wordt ingevoegd en art. 5.2.2.5.2. niet volstaat.

3.1.6 Verbranden in open lucht

[45] Art. 35 wijzigt art. 6.11.1 van het hoofdstuk over verbranding in open lucht met een "verduidelijking" dat een uitzondering op het verbrandingsverbod in open lucht voor plantaardige afvalstoffen die afkomstig zijn van eigen bedrijfslandbouwkundige werkzaamheden ook mogelijk is als die plantaardige afvalstoffen afkomstig zijn van het onderhoud van landschapselementen door landbouwers.

[46] Verbranding in open lucht is gevat door VLAREM I (rubriek 2.3.4²¹), VLAREM II (art. 6.11.1), het Bosdecreet (art. 99²²) en het Veldwetboek (art. 89, 8^o²³). Dit leidt tot volgende situatie:

- Particulieren / landeigenaars mogen nooit snoeiselaafval verbranden
- "Uitvoerders van bosbeheer" mogen (onafhankelijk van een beheerplan) wel snoeiselaafval verbranden en ze moeten niet aantonen dat een andere oplossing niet mogelijk is. Maar het moet op minimum 25 meter van het bos gebeuren.
- Natuurbeheerders mogen snoeiselaafval verbranden, als er geen andere oplossing mogelijk is en er schriftelijke toestemming is van de gemeente en de maatregel voorzien is in een goedgekeurd beheerplan. Ze moeten afstanden van 25 meter van het bos en 100 meter van heiden, boomgaarden, hagen, enz. ... bewaren.

²¹ "Opslag en verbranding of meeverbranding, al dan niet als experiment, met of zonder energiewinning en met of zonder terugwinning van stoffen van:

Uitzondering: De volgende activiteiten zijn niet ingedeeld: enz."

²² Bosdecreet, art. 99: *In alle bossen en binnen een afstand van [vijfentwintig] meter tot de bossen [is het] verboden [vuur te maken in de open lucht], om welk motief dan ook, behoudens [in uitvoering van een goedgekeurd beheersplan of behoudens een] machtiging door het [Agentschap] [en] met uitzondering van wettelijk verplichte verbrandingen. [De Vlaamse Regering kan desgewenst nadere voorwaarden bepalen.]*

²³ Veldwetboek, art. 89 *Met geldboete van tien frank tot twintig frank en met gevangenisstraf van één dag tot vijf dagen of met een van die straffen alleen worden gestraft: 8° Zij die op het veld vuur aansteken op minder dan honderd meter afstand van huizen, [...] heiden, boomgaarden, hagen, graan, stro, mijten of van plaatsen waar vlas te drogen is gelegd.*

- Landbouwers mogen snoeiselafval verbranden als er geen andere oplossing is. Ze moeten afstanden van 25 meter van het bos en 100 meter van heiden, boomgaarden, hagen, enz. ... bewaren.

In de feiten is het verbranden van biomassa in open lucht in alle sectoren uitzonderlijk geworden en initiatieven i.v.m. energie-recuperatie en compostering / bodemverbetering zijn wijdverspreid. Het blijft echter wel aangewezen om een mogelijkheid te voorzien om in bepaalde, uitzonderlijke gevallen de verbranding van biomassa in open lucht toe te laten.

- [47] De Raden stellen vast dat de uitzonderingen anders van aard zijn (bosbeheer en bedrijfslandbouwkundige werkzaamheden zijn activiteiten, natuurgebieden zijn een ruimtelijke bestemming) en aan andere voorwaarden gebonden zijn. Dit lijkt niet optimaal.
- [48] Het onderscheid tussen natuur- en bosbeheer is opgeheven met het nieuwe natuurdecreet. De voorliggende aanpassing houdt geen rekening met de nieuwe situatie. Ze voorziet wél een gevoelige uitbreiding voor landbouwers. De Raden achten het wenselijk dat de verbranding in open lucht van niet-eigen bedrijfslandbouwkundig afval voortkomend uit "het onderhoud van landschapselementen" op dezelfde manier behandeld zou worden, ongeacht de beheerder.
- [49] De Raden stellen voor:
- De verbodsbepalingen voor natuur- en bosgebieden aan te passen en samen te voegen cf. het nieuwe natuurdecreet. In concreto: een verbod instellen op het verbranden van resten van natuur- en bosbeheer, tenzij als beheermaatregel wanneer afvoer of verwerking ter plaatse van het biomassa-afval niet mogelijk is, of als fytosanitaire maatregel. De maatregel moet voorzien en gemotiveerd zijn in een goedgekeurd beheerplan en er dient schriftelijke toestemming van de gemeentelijke overheid te zijn.
 - De bestaande uitzondering voor plantenresten voortkomend uit bedrijfslandbouwkundige activiteiten te behouden zoals ze is (en dus niet aan te passen).
 - Een nieuwe uitzondering te voorzien die stelt dat het verbranden van plantenresten die niet behoren tot het bedrijfslandbouwkundig afval en die het gevolg zijn van het onderhoud van landschapselementen, kan als beheermaatregel wanneer afvoer of verwerking ter plaatse van het biomassa-afval niet mogelijk is en mits schriftelijke toestemming van de gemeentelijke overheid.

3.2 Bespreking van afzonderlijke artikels

3.2.1 De verplichte vierjaarlijkse energie-audits voor niet-KMO's

[50] Art. 10. van het voorstel voegt een vijfde lid toe aan artikel 4.9.2.1. Dit artikel implementeert art. 8 van de Richtlijn energie-efficiëntie (REE), dat handelt over de verplichte vierjaarlijkse energie-audits voor niet-KMO's. Door de implementatie via VLAREM wordt het toepassingsgebied mede bepaald door het begrip "ingedeelde inrichtingen". Volgens het verslag aan de Vlaamse Regering "*vallen hierdoor ook ingedeelde inrichtingen onder de auditverplichting die helemaal niet bedoeld werden volgens de geest van de Richtlijn, bv. grote schoolgebouwen, grote kantoorgebouwen van publieke organisaties. Deze gebouwen beschikken echter wel over een EPC publieke gebouwen, waar ook aan energieregistratie gedaan wordt, een kengetal berekend wordt en maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie gedefinieerd worden. Bijgevolg kunnen deze ingedeelde inrichtingen, wanneer ze beschikken over een geldig EPC publieke gebouwen, vrijgesteld worden van de auditverplichting voor grote ondernemingen.*"

[51] De Raden wijzen, zonder afbreuk te doen aan de inspanningen die reeds geleverd zijn de laatste jaren, op het enorme besparingspotentieel bij schoolgebouwen en kantoorgebouwen. De Raden begrijpen enerzijds dat de meerwaarde om deze audit elke vier jaar te herhalen te beperkt is. De scope van een audit bij scholen en kantoorgebouwen is immers alleen gelinkt aan het gebouw (en bijbehorende installaties voor verwarming en warm water) en niet aan industriële processen zoals bij de andere ingedeelde inrichtingen waardoor een vierjaarlijkse frequentie onnodig lijkt.

[52] Anderzijds willen de Raden er toch op wijzen dat er, naast de frequentie, er een significant verschil is tussen een energie-audit volgens de energie-efficiëntierichtlijn en de EPC-audit uit het verslag van de VR. De diepgang van een EPC-audit bij publieke gebouwen is veel beperkter tegenover deze van de verplichte vierjaarlijkse energie-audit²⁴. Bovendien werkt een EPC-audit met standaardaanbevelingen terwijl de vierjaarlijkse audit gedetailleerde en gevalideerde berekeningen bevat voor de voorgestelde maatregelen.

De Raden gaan akkoord dat schoolgebouwen en kantoorgebouwen van publieke organisaties uit de scope worden gelicht van de verplichte vierjaarlijkse energie-audit maar vinden wel dat deze gebouwen een verplichte diepgaande energie-audit moeten ondergaan, zij het met een lagere frequentie dan nu voorzien. De diepgang van de huidige EPC-audit voor pu-

²⁴ De minimumcriteria voor energie-audits volgens de REE zijn opgesomd in bijlage VI van de richtlijn.

blieke gebouwen volstaat niet. De Raden wijzen erop dat bovenstaande problematiek ook geldt voor kantoorgebouwen van niet-publieke organisaties die omwille van een stookinstallatie of airco's een ingedeelde inrichting zijn. Voor deze gebouwen vragen de Raden, binnen de kruitlijnen van de REE, een oplossing die rekening houdt met het specifieke karakter van kantoorgebouwen.

3.2.2 Opheffing van verplichting tot project-MER of gemotiveerd ontheffingsverzoek

[53] Via art. 44 wordt bijlage 2 bij het project-MER-besluit bijgewerkt. De Raden hebben bedenkingen bij de wijzigingen die betrekking hebben op waterbeheer:

- dat de categorie 1.c, 2° over de categorie "*Waterbeheersingsprojecten op onbevaarbare waterlopen, zoals de aanleg van overstromingsgebieden, wachtbekkens of van nieuwe waterlopen, die gelegen zijn in of een aanzienlijke invloed kunnen hebben op een bijzonder beschermd gebied, met uitzondering van instandhoudings-, herstel- of onderhoudswerken*" wordt opgeheven;
- dat de categorie 10,h vervangen worden waardoor werken ter beperking van overstromingen project-MER- of ontheffingsplichtig worden voor:
 - 1) Aanleg van overstromingsgebieden met een volumecapaciteit van 250.000 m³ of meer;
 - 2) Aanleg van dijken met een lengte van 500 of meer.

[54] Het Verslag aan de Vlaamse Regering stelt omtrent de schrapping van categorie 1.c, 2°: "*Waterbeheersingsprojecten worden uitgevoerd ofwel om overstromingen te voorkomen ofwel om het waterpeil of debiet van een waterloop kunstmatig hoog of laag te houden dit ten behoeve van de natuur of ten behoeve van de landbouw. Waterbeheersingsprojecten ten behoeve van de natuur (bv. vernatting bij natuurinrichting) hebben in eerste instantie een verbetering van natuurwaarden op het oog. Effecten op landbouw en archeologisch erfgoed blijken bovendien minimaal te zijn, o.a. omwille van beschermende sectorale regelgeving. Een m.e.r.-plicht heeft dan ook weinig tot geen meerwaarde. Bovendien hebben dit soort projecten het voorkomen van overstromingen niet als doelstelling. Natuurherstel of -ontwikkeling vormt het doel bij zulke projecten, ...*"

[55] De Raden vinden de onderbouwing van de wijzigingen onduidelijk en de wijzigingen zelf onvoldoende doordacht:

- De stelling dat de effecten op landbouw minimaal zouden zijn, o.a. omwille van beschermende sectorale regelgeving, wordt door de Ra-

den niet onderschreven. Overstromingsgebieden bijvoorbeeld kunnen wel degelijk negatieve gevolgen hebben voor landbouwactiviteiten. Het is ook onduidelijk wat bedoeld is met 'beschermende sectorale regelgeving' m.b.t. de landbouw die hier van toepassing zou kunnen zijn. Wel is het flankerend instrumentarium van het integraal waterbeheer ter beschikking, maar het is onduidelijk of deze instrumenten hiermee beoogd worden en in welke mate en na welke *trigger* ze zouden worden ingezet.

- In de vooropgestelde wijziging (en de bijhorende motivering) wordt onvoldoende onderscheid gemaakt tussen vernatting en overstromingsmaatregelen. De Raden volgen de redenering dat vernatting i.f.v. natuurdoelen geen negatieve effecten heeft op diezelfde natuur, maar wel negatieve gevolgen kan hebben op belendende landbouwpercelen. Door de redactie van het artikel kunnen ook "harde" maatregelen zoals de aanleg van wachtbekkens en dijken, die niet in functie van natuurdoelstellingen, maar ten gevolge van veiligheidsoverwegingen worden voorgesteld, onder deze bepaling vallen. De Raden menen dat zulke projecten wél negatieve effecten kunnen hebben op de natuur en dat een toetsing daar dus wel aangewezen blijft. Idealiter wordt er uiteraard gezocht naar win-winsituaties.
- Conform met de Europese rechtspraak²⁵ mag een louter kwantitatieve drempel overigens niet leiden tot een algemene vrijstelling. Om die reden moet een opvangbepaling voorzien worden in bijlage III.

²⁵ Hof van Justitie, Arrest van 24 maart 2011 (C-435/09, Europese Commissie t. België)

Referentielijst

Europees Hof van Justitie, Arrest van 24 maart 2011 (C-435/09, Europese Commissie t. België)

Hoge Gezondheidsraad, Public health effects of siting and operating on-shore wind turbines, 3 april 2013

Minaraad, Advies van 22 november 2012 over de Energiebeleidsovereenkomsten met de energie-intensieve industrie in Vlaanderen 2013-2020.

Smets T., Huybrechts D. & Vanassche S., Beste Beschikbare Technieken (BBT) voor de grafische sector, VITO in opdracht van het Vlaams Gewest, juni 2013

Verachtert E., Vanassche S., Huybrechts D., Beste Beschikbare Technieken voor verf-, lak-, vernis-, drukinkt- en lijmpductie, VITO in opdracht van het Vlaams Gewest, april 2014